

DENET VERGİ DUYURU

Duyuru Tarihi : 01.11.2018
Duyuru No : 2018/168
Yayımlandığı Yer : VERGİ DÜNYASI DERGİSİ
KASIM 2018
SAYI : 447

M. Emek KURT
Eski Hesap Uzmanı

BDO Yayıncılık A.Ş.

Eski Büyükdere Cad. No.14
Park Plaza Kat:4
34398 Maslak/İstanbul
Turkey

Tel: +90 212 365 62 00
Fax: +90 212 365 62 02
e-mail: bdo@bdo.com.tr
www.bdo.com.tr

İHRACAT BEDELLERİNİN YURDA GETİRİLME VE BANKALARA BOZDURULMA ŞARTINA İLİŞKİN DÜZENLEMELER

ÖZET:

4 Eylül 2018 tarihinden itibaren 6 ay boyunca ihracat bedellerinin yurda getirilmesi ve yüzde sekseninin bankalara satılması & bozdurulması zorunluluğu getirilmiştir. Bedellerin yurda getirilme süresi ise fiili ihraç tarihinden itibaren 180 günü geçemez. Ancak söz konusu süre, özelliği olan ihracat işlemleri ile mücbir sebep veya haklı durumların varlığı halinde uzayabilir. Getirilen zorunluluk, mal ihracından kaynaklanan ihracat bedellerine ilişkin olup, hizmet ihracından kaynaklanan bedellerin tasarrufu eskiden olduğu gibi serbesttir. Getirilen düzenlemelere uyulmaması halinde idari para cezası uygulanır. **Anahtar Kelimeler:** Mal İhracatı, Döviz Geliri, Transfer ve (% 80) TL'ye Çevrilme Şartı, Mücbir Sebep ve Terkin, İhracat Hesaplarının Kapatılması, Sorumluluk ve İdari Para Cezası

Garantisi ile sınırlı bir Birleşik Krallık şirketi olan BDO International Limited'in üyesi ve bir Türk anonim şirketi olan BDO Yayıncılık A.Ş., bağımsız üye kuruluşlardan oluşan BDO ağıının bir parçasını teşkil etmektedir.

BDO International global ağıının toplam gelirleri 2017 yılında 8,1 milyar ABD Doları olarak gerçekleşmiştir. BDO, 160'den fazla ülkede bulunan 1.500 ofiste faaliyet göstermekte olup, bu ofislerde denetim ve danışmanlık hizmetleri veren ortaklar dahil dünya çapında 74.000'nin üzerinde kişi çalışmaktadır.

Dikkat ve titizlikle hazırlanan bu yayın, geniş anlamda görüşleri içermekte olup, genel bir yol gösterici olarak değerlendirilmelidir. Özel durumlarla ilgili olarak, mesleki görüş ve yardım almadan, bu yayına dayanarak uygulamalarda bulunulmamalıdır. Bu konuların kendi özel durumunuza ilişkin etkilerini görüşmek için BDO Yayıncılık A.Ş. ile temas kurabilirsiniz. Bu yayındaki bilgilere dayanarak belli eylemlerde bulunmak veya bulunmamak nedeniyle doğabilecek zararlar nedeniyle, BDO Yayıncılık A.Ş. ve ortakları, çalışanları ile yazarları herhangi bir yükümlülük veya sorumluluk kabul etmemektedirler.

1. GİRİŞ:

Kambiyo rejimimize dair düzenlemeler özellikle 1567 Sayılı Türk Parasının Kıymetini Koruma Hakkında Kanun¹ (ilerleyen kısımlarda “**1576 sayılı Kanun**” olarak anılacaktır) ile Türk Parasının Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Kararda² (ilerleyen kısımlarda “**32 sayılı Karar**” olarak anılacaktır) yapılmıştır.

32 sayılı Kararın “İhracat” başlıklı 8’inci maddesi uyarınca, ihracat bedellerinin tasarrufu serbesttir. Diğer taraftan, aynı maddenin devamında, Hazine ve Maliye Bakanlığı’nın **ihtiyaç duyulması halinde ihracat bedellerinin yurda getirilmesine ilişkin düzenleme yapmaya yetkili olduğu belirtilmiştir**. Hazine ve Maliye Bakanlığı, anılan yetkisine dayanarak, Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Karara İlişkin 2018-32/48 no.lu Tebliği³ (İhracat Bedelleri Hakkında) (ilerleyen kısımlarda “**Tebliğ**” olarak anılacaktır) yayımlamıştır.

Anılan Tebliğ ile ihracat bedellerinin yurda getirilmesi ve yüzde sekseninin bankalara satılması & bozdurulması zorunluluğu getirilmiştir. Tebliğ yürürlük tarihi olan 04.09.2018’den itibaren 6 ay süresince (04.03.2019 tarihine kadar) geçerlidir.

Söz konusu Tebliğ ile getirilen düzenlemelere ve açıklamalarımıza çalışmamızın ilerleyen bölümlerinde yer verilmiştir.

2. YURDA GETİRİLME VE BANKALARA BOZDURULMA ZORUNLULUĞU KAPSAMINA GİREN İHRACAT BEDELLERİ:

İhracat bedellerinin yurda getirilmesi ve bankalara bozdurulması zorunluluğu getiren Tebliğ, 32 Sayılı Kararın “İhracat” başlıklı 8’inci maddesine dayanarak yayımlanmıştır.

Diğer taraftan, söz konusu 32 Sayılı Kararın “Döviz Kazandırıcı İşlemler” başlıklı 11’inci maddesinde, Türkiye’deki yerleşik kişilerin, dışarıdaki yerleşik kişiler için veya bunlar adına yurt içinde veya dışında yapmış oldukları tüm hizmet (müteahhitlik hizmetleri dahil) karşılığı dövizleri ile dışarıda yerleşik kişiler nam ve hesabına yapılan gider karşılığı dövizleri serbestçe tasarruf edebilecekleri hüküm altına alınmıştır. Anılan 11’inci madde de, döviz kazandırıcı işlemler (örneğin hizmet ihracı) nedeniyle elde edilen ihracat bedellerine ilişkin olarak kısıtlama yapılacağına dair herhangi bir düzenleme bulunmamaktadır.

¹ 25.02.1930 tarih ve 1433 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

² 11.08.1989 tarih ve 20249 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

³ 04.09.2018 tarih ve 30525 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

Dolayısıyla, görünmeyen işlemler kapsamındaki döviz kazandırıcı işlemler (her türlü hizmet ihracatları) nedeniyle elde edilen ihracat bedellerinin Tebliğ ile getirilen kısıtlamalara tabi tutulmaması gerekir. Söz konusu ihracat bedelleri, eskiden de olduğu gibi, serbestçe tasarruf edilebilir.

Buna göre, yurda getirilmesi ve bankalara bozdurulması zorunluluğu sadece mal ihracından (emtia, makine & teçhizat, gıda & tekstil ürünleri vs. ihracından) kaynaklanan ihracat bedellerine ilişkindir. Hizmet ihracından kaynaklanan bedeller ise getirilen kısıtlamaya tabi olmamalıdır.

3. İHRACAT BEDELLERİNİN YURDA GETİRİLMESİ & TRANSFERİ İLE TL'YE ÇEVİRİLMİŞ ZORUNLULUĞUNA DAİR DÜZENLEMELER:

3.1. İhracat Bedellerinin Tamamının Yurda Getirilmesi & Transferi:

Türkiye’de yerleşik kişiler tarafından gerçekleştirilen ihracat işlemlerine ilişkin bedeller, ithalatçının ödemesini takiben doğrudan ve gecikmeksizin ihracata aracılık eden bankaya transfer edilmeli veya getirilmelidir. Bedellerin yurda getirilme süresi ise ilerleyen bölümlerde açıklanan istisnai haller dışında, fiili ihraç tarihinden itibaren 180 günü geçemez.

İhracat bedellerinin yurda getirilme süresiyle ilgili olarak izleyen bölümlerde açıklanan mücbir sebep veya haklı durum hallerinin de dikkate alınması gerekir. Ayrıca, yurda getirilecek ihracat bedelleriyle ilgili olarak Tebliğin 9’uncu maddesinde düzenlenen terkin halleri de dikkate alınmalıdır.

Tebliğ, yayımı tarihinde (04.09.2018) yürürlüğe girmiş olup, 6 ay süresince (04.03.2018 tarihine kadar) geçerli olacaktır. Diğer yandan bu Tebliğin yürürlükte bulunduğu süre içinde fiili ihracı gerçekleştirilen ihracat işlemlerine ilişkin bedel getirme süresinin bu Tebliğin yürürlükten kalktığı tarihten sonra (04.03.2019 tarihinden sonra) sona ermesi halinde de, bu ihracatlar için yine Tebliğ hükümleri geçerli olacaktır⁴.

Diğer yandan bu Tebliğin yayımından önce yapılmış ihracatlar için Tebliğ hükümlerinin geçerli olmadığını düşünüyoruz. Zira 32 Sayılı Kararın 8. Maddesinin geçerli olduğu yani ihracat bedelinin yurda getirilmesi zorunluluğu olmadığı düzenlemeye göre ihracat yapıp, ihracat anlaşmalarını ve diğer ekonomik planlamalarını buna göre yapan ihracatçılara, sonradan getirilen bir düzenlemeyle süre kısıtlamaları ve diğer başka koşullar getirilmesi hukuken geçerli olamaz⁵.

⁴ Tebliğin 12/2’nci maddesi.

⁵ 04.09.2018 tarih ve 2018/106 sayılı BDO DENET Sirküleri, “İhracat Bedellerinin Yurda Getirilmesi ve Bankalara Satılma Zorunluluğu Getiren 2018-32/48 no.lu Tebliğ”, syf. 2
DENET DUYURU
Sayı : 2018/168/3

İhracat işlemlerine ilişkin bedeller aşağıdaki ödeme şekillerinden⁶ birine göre yurda getirilebilir.

- a) Akreditifli Ödeme⁷,
- b) Vesaik Mukabili Ödeme⁸,
- c) Mal Mukabili Ödeme⁹,
- d) Kabul Kredili Akreditifli Ödeme¹⁰,
- e) Kabul Kredili Vesaik Mukabili Ödeme¹¹,
- f) Kabul Kredili Mal Mukabili Ödeme¹²,
- g) Peşin Ödeme¹³.

İhracat bedellerinin beyan edilen Türk parası veya döviz üzerinden yurda getirilmesi esas olup, Türk parası üzerinden yapılan ihracat karşılığında döviz getirilmesi de mümkündür. Ayrıca, ihracat bedelinin yolcu beraberinde efektif olarak yurda getirilmesi halinde gümrük idarelerine beyan edilme zorunluluğu getirilmiştir.

⁶ Ödeme şekillerinin tanımları, <http://www.oaib.org.tr> adresinden alınmıştır (Erişim tarihi: 04.09.2018).

⁷ **Akreditifli Ödeme:** İthalatçının verdiği talimat doğrultusunda, ithalatçının çalıştığı bankanın belirli bir meblağa kadar ve belirli bir vade için istenilen koşulların yerine getirilmesi ve ihracatçı tarafından ihraç edilen malların ihracına ilişkin belgelerin ibrazı karşılığında ihracatçıya ödeme yapılacağını taahhüt eden ödeme şeklidir.

⁸ **Vesaik Mukabili Ödeme:** İhracatçının ithalatçı ile yaptığı satış sözleşmesine uygun olarak malları sevk etmesinden sonra bunları temsil eden sevk vesaiklerinin ödeme veya poliçe kabulü veya bono düzenlenmesi karşılığında banka aracılığı ile ithalatçıya teslimine imkan veren bir ödeme şeklidir.

⁹ **Mal Mukabili Ödeme:** İhraç edilen malın bedelinin malın ithalatçı tarafından teslim alınmasından sonra ödendiği ödeme şeklidir.

¹⁰ **Kabul Kredili Akreditifli Ödeme:** Mal bedelinin belirli bir vadede ödenmesini taahhüt eden ve bu ödemeye bir poliçenin araç olduğu ödeme şeklidir.

¹¹ **Kabul Kredili Vesaik Mukabili Ödeme:** Bankanın sevk belgelerini bu belgelere ekli poliçenin ithalatçı tarafından kabulünü takiben ithalatçıya teslim etmesinden sonra poliçe vadesinde mal bedelinin ihracatçıya ödendiği bir ödeme şeklidir.

¹² **Kabul Kredili Mal Mukabili Ödeme:** İhraç edilen malın bedelinin malın ithalatçı tarafından teslim alınmasından ve poliçeyi kabul etmesinden sonra poliçe vadesinde ödemenin gerçekleştiği bir ödeme şeklidir.

¹³ **Peşin Ödeme:** İthalatçının mal bedelini ihracatçıya fiili ihracat tarihinden önce ödediği ödeme şeklidir.

3.2. İhracat Bedellerinin Bankalara Bozdurulma Zorunluluğu:

İhracat bedellerinin **en az %80'inin** bir bankaya bozdurulması, bir diğer ifadeyle Türk Lirasına çevrilmesi zorunludur. Ancak yurda, süresi içinde getirilen ihracat bedelinin de yine aynı süre (180 gün) içinde bankaya satılması zorunluluğu, bir diğer ifadeyle bankaya bozdurulma süresi hakkında bir süre kısıtı doğrudan düzenlenmemiştir.

Bununla birlikte Tebliğ'den beklenen amacın kur baskısını gidermeye yönelik olduğu düşünüldüğünde, Bakanlıkça yapılacak yorumun bedelin süresi içinde getirilip aynı sürede Türk Lirasına çevrilme zorunluluğu şeklinde olması beklenebilir¹⁴.

Bize göre yurda getirilen ve bankaya satılmayıp banka hesabında bekleyen veya nakden tutulan dövizin en fazla %20'si döviz olarak tasarruf edilebilecek, bozdurma zorunluluğu olan %80'lik kısım ise doğrudan dövizli ödemeler için kullanılamayacak, önce bankada Türk Lirasına çevrilip sonra gerekirse tekrar dövize dönülerek tasarruf edilebilecektir¹⁵. Bir diğer ifadeyle, mevcut yasal düzenlemeler değerlendirildiğinde, TL'ye çevrilen ihracat bedellerinin tamamının yahut bir bölümünün tekrardan dövize çevrilmesinde herhangi bir yasal engel bulunmamaktadır.

3.3. Peşin Döviz Karşılığı Yapılan İhracata İlişkin Düzenlemeler:

Peşin döviz karşılığında ihracatın 24 ay içinde gerçekleştirilmesi zorunludur. Diğer taraftan, Dâhilde İşleme İzin Belgesi ve Vergi, Resim ve Harç İstisna Belgesi kapsamında ihracat, ihracat sayılan satış ve teslimler ile döviz kazandırıcı hizmet ve faaliyetlerle ilgili olarak sağlanan peşin dövizlerin kullanım süresi belge süresi (ek süreler dâhil) kadardır.

Ayrıca, tamamı tek seferde iade edilmeyen veya süresi içinde ihracatı gerçekleştirilemeyen peşin dövizler prefinansman hükümlerine tabi tutulur.

3.4. Özelliği Olan İhracatlara İlişkin Düzenlemeler:

Özelliği olan ihracat işlemlerine ilişkin düzenlemeler şu şekildedir:

- Yurt dışına müteahhit firmalarca yapılacak ihracatın bedelinin, 180 gün yerine, 365 gün içinde yurda getirilerek bir bankaya satılması zorunludur. Söz konusu ihracat, gerçekleştirilecek mal ihracına (malzeme, makine &

¹⁴ 04.09.2018 tarih ve 2018/106 sayılı BDO DENET Sirküleri, “İhracat Bedellerinin Yurda Getirilmesi ve Bankalara Satılma Zorunluluğu Getiren 2018-32/48 no.lu Tebliğ”, syf. 3

¹⁵ 04.09.2018 tarih ve 2018/106 sayılı BDO DENET Sirküleri, “İhracat Bedellerinin Yurda Getirilmesi ve Bankalara Satılma Zorunluluğu Getiren 2018-32/48 no.lu Tebliğ”, syf. 3

teçhizat gibi) ilişkindir. Çalışmamızın 2 no.lu bölümünde açıklandığı üzere, hizmet ihracından kaynaklanan döviz gelirlerinin tasarrufu serbesttir (32 Sayılı Kararın 11'inci maddesi). Dolayısıyla, yurt dışı müteahhitlik hizmetlerine ilişkin ihraç bedellerinin yurda getirilmesi zorunlu olmayıp, bunlar serbestçe tasarruf edilir.

- Konsinye yoluyla yapılacak ihracatta bedellerin kesin satışına müteakip; uluslararası fuar, sergi ve haftalara bedelli olarak satılmak üzere gönderilen malların bedellerinin ise gönderildikleri fuar, sergi veya haftanın bitimine müteakip 180 gün içinde yurda getirilerek bir bankaya satılması zorunludur.
- İlgili mevzuat hükümlerine göre yurt dışına geçici ihracı yapılan malların verilen süre veya ek süre içinde yurda getirilmemesi veya bu süreler içerisinde satılması halinde satış bedelinin süre bitiminden veya kesin satış tarihinden itibaren 90 gün içinde yurda getirilerek bir bankaya satılması zorunludur.
- Yürürlükteki İhracat Rejimi ve Finansal Kiralama (leasing) Mevzuatı çerçevesinde kredili veya kiralama yoluyla yapılan ihracatta, ihracat bedelinin kredili satış veya kiralama sözleşmesinde belirlenen vade tarihlerini izleyen 90 gün içinde yurda getirilerek bankalara satılması zorunludur.

4. İHRACAT BEDELLERİNDEN YAPILACAK İNDİRİMLER & MAHSUPLAR:

İhracatla ilgili navlun, sigorta primi, komisyon, ardiye, depolama, antrepo, gümrük resmi, harç ve faktoring masrafları ile uluslararası para piyasalarında geçerli faiz oranlarını geçmemek üzere iskonto giderleri gibi masraflar için yapılacak indirimler ile konsinyasyon yoluyla ihraç edilen mallarla ilgili nakil, muhafaza, bakım ve fümügasyon, rafa (maniplasyon), satış ve benzeri masrafların ihracat bedelinden mahsubu veya görünmeyen işlemlere ilişkin hükümler çerçevesinde döviz transferi talepleri ise bankalarca incelenip sonuçlandırılır.

Ticari teamüllerin gereği olarak satış akdinde veya akreditiflerde ayrıca varış yerinde tartı ve analiz yapılması şartı bulunuyorsa, tartı ve analiz sonucunda tespit edilen vezin noksanlığı veya kalite farkı ile ekspertiz ve tahkim ücretleri ve rafa (maniplasyon) masraflarının (hariçteki gözetme şirketleri ücretleri dahil) mal bedelinden mahsubu veya görünmeyen işlemlere ilişkin hükümler çerçevesinde döviz transferi talepleri bankalarca incelenip sonuçlandırılır.

Bedel getirme süreleri içinde yurda getirilen ihracat bedelleri; ihracatçının ithalat bedelleri, sermaye hareketlerine ilişkin ödemeleri, görünmeyen işlemlere ilişkin giderleri ve transit ticaretinin alış bedeli ile söz konusu süreler içinde bankalarca mahsup edilebilir.

Dış ticaret mevzuatı hükümleri çerçevesinde gerçekleştirilen mal ihraç ve ithalinde, tarafların aynı kişiler olması ve ihraç bedellerinin yurda getirilme süresi içinde kalınması kaydıyla, mal ihraç ve ithal bedellerinin bankalarca mahsubu mümkündür.

Yukarıdaki haller dışında kalan mahsup talepleri ise Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından incelenip sonuçlandırılır. İhracat bedellerinden mahsuba izin verilen hallerde, ihracat bedelleri süresi içinde yurda getirilmiş sayılır. Mahsuba tabi tutulan kısım için mahsup tarihinde geçerli döviz alış kuru üzerinden döviz alım ve satım belgeleri düzenlenir.

5. HESAP KAPATMA, MÜCBİR SEBEP ve TERKİN UYGULAMALARINA DAİR DÜZENLEMELER:

5.1. Hesap Kapatma, İhbar ve Ek Sürelere İlişkin Düzenlemeler:

Ticari amaçla mal ihracında, bedelleri yurda getirilme süresi içinde gelen ihracat ile ilgili hesaplar aracı bankalarca kapatılır. Süresi içinde kapatılmayan ihracat hesapları aracı bankalarca 5 iş günü içinde muamelenin safhalarını belirtecek şekilde yazılı olarak ilgili Vergi Dairesi Başkanlığına veya Vergi Dairesi Müdürlüğüne ihbar edilecektir.

İlgili Vergi Dairesi Başkanlığınca veya Vergi Dairesi Müdürlüğünce, ihbarı müteakip 10 iş günü içinde ilgililere hesapların kapatılmasını teminen 90 gün süreli ihtarname gönderilir. Anılan süre içinde hesapların kapatılması veya Tebliğin 9 uncu maddesinde düzenlenen ve aşağıda açıklanan mücbir sebep hallerinin ya da haklı durumun belgelenmesi istenir.

Mücbir sebeplerin varlığı halinde ise, mücbir sebebin devamı müddetince altışar aylık dönemler itibarıyla ilgili Vergi Dairesi Başkanlığınca veya Vergi Dairesi Müdürlüğünce ek süre verilir.

Mücbir sebep halleri dışında kalan haklı durumların varlığı halinde, hesapların kapatılmasına ilişkin altı aya kadar olan ek süre talepleri, firmaların haklı durumu belirten yazılı beyanına istinaden üçer aylık devreler halinde ilgili Vergi Dairesi Başkanlığınca veya Vergi Dairesi Müdürlüğünce, altı aylık süreden sonraki ek süre talepleri Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından incelenip sonuçlandırılır.

5.2. Mücbir Sebep Olarak Kabul Edilen Haller:

Anılan Tebliğin 9'uncu maddesi uyarınca, mücbir sebep olarak kabul edilebilecek haller şu şekildedir:

- a) İthalatçı veya ihracatçı firmanın infisahı, iflası, konkordato ilan etmesi veya faaliyetlerini daimi olarak tatil etmesi, firma hakkında iflasın ertelenmesi kararı verilmesi, şahıs firmalarında firma sahibinin ölümü,
- b) Grev, lokavt ve avarya hali,
- c) İhracatçı veya ithalatçı memleket resmi makamlarının karar ve işlemleri ya da muhabir bankaların muameleleri dolayısıyla hesapların kapatılmasının imkânsız hale gelmesi,
- ç) Tabii afet, harp ve abluka hali,
- d) Malların kaybı, hasara uğraması veya imha edilmesi,
- e) İhtilaf nedeniyle dava açılması veya tahkime başvurulmasıdır.

Mücbir sebep hallerinin tevsiki ise;

(a) ve (e) halinin yetkili mercilerden, (b) ve (ç) halinin, ithalatçının bulunduğu memleketin resmi makamlarından veya mahalli odaca tasdik edilmiş olmak kaydıyla alıcı veya ithalatçı firmadan (harp ve abluka hali hariç), (c) halinin resmi makamlarımızdan, ithalatçının bulunduğu memleketin resmi makamlarından veya muhabir bankalardan, (d) halinin ise sigorta şirketlerinden, uluslararası gözetim şirketlerinden veya ilgili ülke resmi makamlarından alınmış belgelerle tevsik edilmesi gerekir.

Ayrıca, mücbir sebep halleri ile ilgili olarak yurtdışından temin edilecek belgelerin dış temsilciliklerimizce veya Lahey Devletler Özel Hukuku Konferansı çerçevesinde hazırlanan Yabancı Resmi Belgelerin Tasdik Mecburiyetinin Kaldırılması Sözleşmesi hükümlerine göre onaylanmış olması (apostile edilmesi) şartı aranmaktadır.

5.3. Terkin Edilecek İhracat Bedelleri:

Her bir gümrük beyannamesi itibarıyla, aşağıda belirtilen tutar ve şartlardaki ihracat bedelleri terkin edilerek, ilgili ihracat hesapları kapatılır.

- i. 100.000 ABD doları veya eşitini aşmamak üzere, mücbir sebeplerin varlığı dikkate alınmaksızın beyanname veya formda yer alan bedelin %10'una kadar noksanlığı olan (sigorta bedellerinden kaynaklanan noksanlıklar dahil) ihracat hesapları doğrudan bankalarca ödeme şekline bakılmaksızın,

- ii. 200.000 ABD doları veya eşitini aşmamak üzere, yukarıda belirtilen mücbir sebep halleri göz önünde bulundurulmak suretiyle beyanname veya formda yer alan bedelin % 10'una kadar açık hesaplar ilgili Vergi Dairesi Başkanlığına veya Vergi Dairesi Müdürlüğüne, terkin edilmek suretiyle kapatılır.

Burada dikkate edilmesi gereken husus ise yukarıda belirtilen limitlerin, her bir gümrük vergisi beyannamesi bazında ve söz konusu beyannameye yer alan ihracat bedelinin % 10'u için geçerli olduğudur. Örneğin, 90.000 ABD doları tutarında gerçekleşen bir ihracatta, yukarıda i veya ii no.lu şıklarda belirtilen şekilde terkin edilebilecek ihracat bedeli 9.000 ABD doları ile sınırlıdır.

Diğer taraftan, her bir gümrük beyannamesi itibarıyla, 200.000 ABD doları veya eşitini aşan noksanlığı olan açık hesaplara ilişkin terkin talepleri mücbir sebepler ile haklı durumlar göz önünde bulundurulmak suretiyle Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından incelenip, sonuçlandırılır. Belirtilen terkin uygulamasında, yukarıda belirtilen % 10'luk üst sınır aranmayacaktır.

6. SORUMLULUK UYGULAMASI ve DÜZENLEMELERE UYULMAMASININ MÜEYYİDESİ & CEZASI:

6.1. İhracat İşlemlerindeki Sorumluluk:

İhraç edilen malların bedelinin süresinde yurda getirilerek, bankalara satılmasından ve ihracat hesabının süresinde kapatılmasından ihracatçılar sorumlu tutulmuştur.

Ayrıca, alacak hakkının satın alınması suretiyle ticari riskin bankalar veya faktoring şirketlerince üstlenilmesi durumunda, ihracat bedelinin yurda getirilmesi ile ilgili sorumluları belirlemeye Hazine ve Maliye Bakanlığı yetkili kılınmıştır.

Diğer taraftan, ihracata aracılık eden bankalar, ihracat bedellerinin yurda getirilmesini ve satışının yapılmasını izlemekle yükümlü tutulmuştur.

6.2. Getirilen Düzenlemelere Uyulmamasının Müeyyidesi & Cezası:

1567 sayılı Kanunun 3'üncü maddesi uyarınca; her türlü mal, kıymet, hizmet ve sermaye ithal ve ihraç edenler veya bu işlere aracılık edenlerden bu işlemlerinden doğan alacaklarını anılan Kanunun 1'inci maddesine göre alınan kararlardaki hükümlere göre ve bu kararlarda tayin edilen süreler içinde yurda getirmeyenler, yurda getirmekle yükümlü oldukları kıymetlerin rayiç bedelinin % 5'i kadar idari para cezasıyla cezalandırılırlar.

İdari para cezasına ilişkin karar kesinleşinceye kadar alacaklarını yurda getirenler, 3.000 TL'den, 25.000 TL'ye kadar idari para cezası ile cezalandırılır.

Ancak, belirtilen nedenden ötürü verilecek idari para cezası, yurda getirilmesi gereken paranın % 2,5'inden fazla olamaz.

Ayrıca, ithalat, ihracat ve diğer kambiyo işlemlerinde döviz veya Türk Parası kaçırmak kastıyla muvazaalı işlemlerde bulunanlar, yurda getirmekle yükümlü oldukları veya kaçırdıkları kıymetlerin rayiç bedeli kadar idarî para cezasıyla cezalandırılırlar. Bu fiilin teşebbüs aşamasında kalması halinde verilecek ceza yarı oranında indirilir.

Kabahatin konusunu yabancı para oluşturması halinde, idari para cezasının hesaplanmasında fiilin işlendiği tarih itibarıyla Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasının bu paraya ilişkin "*döviz satış kuru*" esas alınır.

Hükmolunacak idari para cezasına, suç tarihi ile tahsil tarihi arasındaki süreler için 6183 sayılı Kanuna göre tespit edilen gecikme zammı oranında, para cezası ile birlikte tahsil olunmak üzere, gecikme faizi uygulanır. Gecikme faizinin hesaplanmasında ay kesirleri nazara alınmaz.

İlgili suçların tekrerrüü halinde verilecek cezalar ise iki kat olarak uygulanır. Yukarıda belirtilen idari para cezalarına karar vermeye ise Cumhuriyet savcısı yetkilidir.

7. DÜZENLEMELERİN YÜRÜRLÜLÜĞÜ:

Yukarda detaylı olarak açıklanan düzenlemeler, Tebliğin yayım tarihi olan 04.09.2018 tarihinde yürürlüğe girmiş olup, 6 ay süresince (04.03.2019 tarihine kadar) geçerli olacaktır. Diğer yandan Tebliğin yürürlükte bulunduğu süre içinde (04.03.2019 tarihine kadar) fiili ihracı gerçekleştirilen ihracat işlemlerine ilişkin bedel getirme süresinin Tebliğin yürürlükten kalktığı tarihten sonra (04.03.2019 tarihinden sonra) sona ermesi halinde de, anılan ihracat işlemleri içinde yine yukarıda açıklanan düzenlemeler geçerli olacaktır.

Ayrıca Hazine ve Maliye Bakanlığı, anılan Tebliğin tatbikatını temin etmek amacıyla gerekli göreceği her türlü tedbiri almaya, haklı durumları değerlendirip sonuçlandırmaya, tereddütlü hususları gidermeye, Tebliğde öngörülen haller dışında kalan özel durumları inceleyip sonuçlandırmaya, döviz getirme sürelerini uzatmaya, döviz getirme zorunluluğunu kısmen veya tamamen kaldırmaya, Tebliğde öngörülen miktarlar ile süreleri belirlemeye ve değiştirmeye yetkili kılınmıştır.

8. SONUÇ:

Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Karara İlişkin 2018-32/48 no.lu Tebliğ ile mal ihracından (emtia, makine & teçhizat, gıda & tekstil ürünleri vs. ihracından) kaynaklanan ihracat bedellerinin yurda getirilmesi ve yüzde sekseninin bankalara satılması & bozdurulması zorunluluğu getirilmiştir. Diğer

tarafından, görünmeyen işlemler kapsamındaki döviz kazandırıcı işlemler (her türlü hizmet ihracatları) nedeniyle elde edilen ihracat bedellerinin Tebliğ ile getirilen kısıtlamalara tabi tutulması gerekir. Söz konusu ihracat bedelleri, eskiden de olduğu gibi, serbestçe tasarruf edilebilir.

Düzenlemeler ilgili Tebliğin yayımı olan 04.09.2018 tarihinde yürürlüğe girmiş olup, 6 ay süresince (04.03.2019 tarihine kadar) geçerli olacaktır. Diğer yandan Tebliğin yürürlükte bulunduğu süre içinde (04.03.2019 tarihine kadar) fiili ihracı gerçekleştirilen ihracat işlemlerine ilişkin bedel getirme süresinin Tebliğin yürürlükten kalktığı tarihten sonra (04.03.2019 tarihinden sonra) sona ermesi halinde, anılan ihracat işlemleri için yukarıda açıklanan düzenlemeler geçerli olacaktır. Diğer yandan Tebliğin yayımından önce yapılmış ihracatlar için Tebliğ ile getirilen yeni düzenlemelerin geçerli olmadığı görüşündeyiz.

Getirilen düzenlemelere uyulmaması halinde, 1567 sayılı Türk Parasının Kıymetini Koruma Hakkında Kanun uyarınca, Cumhuriyet savcısı tarafından, anılan Kanunda belirtilen tutarlar veya oranlarda idari para cezası uygulanır.

KAYNAKÇA

- 1567 Sayılı Türk Parasının Kıymetini Koruma Hakkında Kanun
- Türk Parasının Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Kararda
- Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Karara İlişkin Tebliğ (İhracat Bedelleri Hakkında) (Tebliğ No: 2018-32/48)
- 04.09.2018 tarih ve 2018/106 sayılı BDO DENET Sirküleri, “İhracat Bedellerinin Yurda Getirilmesi Ve Bankalara Satılma Zorunluluğu Getiren 2018-32/48 no.lu Tebliğ”
- <http://www.oaib.org.tr>